

dag ember elzárt ajtaján kezd zsémbelődni, ha a hitelenségnek olyan felvonulását látjuk a hit ellen, mint jelenleg nagy vonásaiban Oroszországban, amit olyan szívesen szeretnének elplántálni az egész világon. Az a benyomásunk, hogy a katolikus és protestáns keresztyénség ebben a szegény emberben nem látta meg Lázárt. Különben nem beszélnének „vallásos frontról“, „ellenáramlatról“, amit be kell indítani a hitelenség propagandája ellen. Mi értelme volna Lázár ellen frontot húzni és harcba kezdeni vele? A gazdag embernek a kívül zsémbelődő és pattogó testvérrel szemben valami egyebet kellene tennie, ha tudná, hogy neki csakugyan testvére a szegény Lázár, aki a nekünk legszentebb dologban is olyan gyűlöletesen viseli magát. Nem a szegény Lázár ő? Kikkel szemben vagyunk jók, ha nem a gyűlölködő, vagy goromba, csendes, vagy lármázó istentelenekkel szemben? Hol vagyunk mi gazdagok, ha itt semmik vagyunk? Hol segített nekünk Isten olyan nyilvánvalóan és hatalmasan, ahol a másik oldalon csak szükség van? Ha Isten mindig és kiszámítva a szegények Istene, gondolhatunk-e arra, hogy Istenben gazdagok csak akkor leszünk, ha az istenteleneket nem hagyjuk magukra és elsősorban nem harcolunk, hanem az ő éktelen szükségükben és szükségük okaiban meglátjuk, és megértjük, hogy az ő szükségüket magunkra kell vennünk, mint a mienket! Milyen félelmetes, ha mi most a hit bíborjában és drága patyolatában ide-oda járkálunk, mint keresztyének boldogan és örömben élünk és talán megbosszant, de meg nem zavar, igénybe nem vesz, szolidaritásba nem hív az ajtónk előtt fekvő istentelen nyomorúság. Milyen félelmetes lenne, ha maga a nekünk legszentségesebb, ellenünk fordulna és hitünk a szegények Istenének ítélőszéke előtt mint hitelenség lepleztetnék le!

De *miért* akar Isten, a Szentírás Istene kimondottan és egyoldalúan a szegények Istene lenni? — kérdezheti valaki. Mit talál hát Lázárban, hogy pártjára áll és még a gazdag embernél is mindent az dönt el, hogy melléje állot-e Lázárnak, az Isten segítségére szorúlnak? Nehogy valami titkos erényeket tulajdonítsunk ennek a Lázárnak! Teljességgel szegény, a legszegényebb Lázár. Talán nagyon kínosan hangzik, de nem lehet változtatni azon, hogy Luther Lázárnak a hasonlatban jelzett betegsége alatt a vérbajt értette. Aki rosszá akarja tenni a maga Lázárját, melynek különböző alakjairól beszéltünk,

legye csak rossz. Van elég oka rá. De lássa meg azt is, hogy ut Lázárnak sem a jóságáról, sem a rosszúságáról egy szó sincs.

Hanem arról van itt szó, hogy Isten a *szeretet*. És Isten, a szeretet, ellentétben minden emberi szeretettel, a másikat csak azért keresi, mert annak szüksége van rá és ez a szeretet segíthet és segíteni akar, nem azért, mert használni akarja, nem azért, mert céljai és szándékai vannak vele; ez az élőlény szerető nem a maga boldogságáért teszi boldoggá az embert, — de az ember boldogsága neki is boldogság. Ezért van az, hogy a Szentírás Istene mindig azokat választja ki, kik boldogok és megvetettek a világ előtt. Ezért született Krisztus istállóban és ezért halt meg bitófán. Ezért a szegény Lázár az Isten barátja és nem a gazdag. Ezért van a túfoka minden testi, lelki és szellemi gazdagság tevéjének felállítva. Ezért lehet a gazdag ember csak Lázárral együtt boldog, mint testvére a szegény Lázárnak. Ezzel Isten megfoghatatlan ítéletét még nem értettük meg, kikutathatatlan útjait még nem kutattuk ki. Csak azt mondtuk: Van Isten-ítélet és van Isten-út és ez a lelelet arra a *miért-re*.

Szóljunk még pár szót a szegény Lázár titkának emberi oldaláról. Először: Az biztos, hogy Lázárnak egész helyzete — amint teljes mértékben Isten segítségére van rászorulva, amint egyedül csak afelé néz, mindaddig, míg nem adja Isten a segítséget — ez az egész helyzet inkább megfelel annak a helyzetnek, amiben van az ember Istennel szemben, mint a gazdag emberé, akárhogy értelmezzük is annak gazdagságát. Bocssásuk előre ugyanis azt, hogy az ember úgy áll Isten előtt, mint áruló, aki adósa a halálnak. Erről ma nem szóltunk, de a biblia közvetve, vagy közvetlenül minden oldalon beszél erről. S ha ez így van, mit jelent akkor a gazdagok gazdagsága? Akkor Lázár nem sokkal igazibb és valódibb módon ember, mint a gazdag? Nem érthetőbb, hogy Isten, — anélkül, hogy valami érdemtől lehetne szó — szívesebben fordul a szegényhez, mint a gazdaghoz? Nem érkezett el a legfőbb ideje a gazdagok számára annak, hogy Lázárban felismerjék Krisztus alakját, akin kívül, — dacára minden gazdagságnak — nincs üdvösség? És azután: Lázárnak, ellentétben a gazdaggal, az a fővonása — nem pedig erénye — hogy úgy él, mint aki ember-tárához való viszonyában teljesen arra van ráutalva. A gazdag ellelelheti őt és elnézhet fölötte. Lázár biztosan nem fe-